

Ärende: 801/40.02.00/2015

Förslag till lagstiftning om militär underrättelseverksamhet (arbetsgruppsbetänkande)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

ÅLANDS FÖRVALTNINGSDOMSTOL

Mariehamn 17.5.2017

Ärende: beg. om utlåtande 801/40.02.00/2015

ER BEGÄRAN OM UTLÅTANDE ARBETSGRUPPENS BETÄNKANDE OM FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNING
OM MILITÄR UNDERRÄTTELSEVERKSAMHET

Med anledning av ministeriets 25.4.2017 daterade begäran om utlåtande angående rubricerat ärende får Ålands förvaltningsdomstol framföra följande:

Enligt den föreslagna 97 § i lagen om militär underrättelseverksamhet får ändring i beslut om ersättning till ett teleföretag eller en dataöverförare efter omprövning sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolen ska enligt lagförslaget ge Kommunikationsverket tillfälle att bli hört.

Skyldigheten för domstolen att höra Kommunikationsverket har inte närmare motiverats i betänkandet. Med tanke på att det övergripande syftet med regleringen av ändringssökandet är att göra omprövningsförfarandet så effektivt som möjligt och således förebygga onödiga tvister i domstol, kan man fråga sig ifall det vore mer ändamålsenligt att Kommunikationsverkets synpunkter inhämtas redan i samband med omprövningen. Påpekas kan också att motsvarande bestämmelser i det parallella förslaget till lag om civil underrättelseinhämtning innehåller inte en skyldighet att höra Kommunikationsverket. I övrigt har Ålands förvaltningsdomstol inget att framföra avseende förslaget till aktuell del.

Vidare önskar förvaltningsdomstolen påpeka följande.

I betänkandet uppmärksammas Ålands demilitarisering i en redogörelse under avsnitt 6. Hur denna allmänna redogörelse stöder den under avsnitt 3.3 framförda bedömningen att den föreslagna lagstiftningen inte står i strid med föreskrifter om Ålands särställning förblir emellertid osagt. Enligt 1921-års konvention får ingen militär land-, sjö- eller luftstyrka tillhörande någon som helst makt uppehålla sig inom den demilitariserade zonen. Den föreslagna lagstiftningen ger för sin del befogenheter till även sådan militär underrättelseverksamhet som helt uppenbarligen innebär militär närvaro på den plats där verksamheten äger rum. Även om de internationella förpliktelserna inte i sig begränsar givandet av befogenheter som också omfattar Åland, utan snarare användningen av sådana, skulle en utskreven bedömning av förhållandet mellan lagförslaget och demilitariseringen vara önskvärd. Härmed kunde man även bedöma huruvida det vore motiverat att införa bestämmelser för att säkerställa att de begränsningar som följer av demilitariseringen beaktas vid tillståndsprövningen för underrättelseåtgärder.

Vid beredningen av detta utlåtande har förvaltningsdomare Emil Waris deltagit.

Lagman Kristina Fagerlund

Öhman Malin
Ålands tingsrätt